

IN SOMNIVM SCIPIONIS

Diametros.

Umbra terre

Ambitus ter-
rae.

1252

modo medietas est orbis quā separat ista diuisio. Illa em̄ tī linea in partes æq̄les orbē mediū diuidit, q̄ à summo in summū ita deducit, ut necesse sit eā transire p̄ centrum. Et hæc linea q̄ orbē sic æqualit̄ diuidit, diametros nuncupatur. Itē diametros om̄is cuiuscunq; orbis triplicata cum adiectione septimæ partis suæ, mensurā facit circuli, q̄ orbis includitur. Id est, si uncias septē teneat diametri lōgitudo, & uelis ex ea nosse quot uncias orbis ipsius circulus teneat, triplicabis septē, & faciunt uigintiunum. His adīc̄ies septimā partē, hoc est unū, & pronūtiabis uiginti & duabus uncij̄ huius circuli eē mēsurā, cuius diametros septē uncij̄ extendit. Hæc oīa geometricis euidentissimisq; rationibus probare possemus, nisi & neminē de ipsis dubitare arbitraremur, & caueremus iusto prolixius uolumē extendere. Sciendum & hoc, q̄ umbra terræ quā sol post occasum in inferiore hemisphærio currēs sursum cogit emitti, ex qua super terram fit obscuritas q̄ nox uocatur, sexagies in altum multiplicatur ab ea mensura, quā terræ diametros habet. Et hac lōgitudine ad ipsum circulū p̄ quem sol currit erecta, exclusione luminis tenebras in terrā refundit. Prodendū est igit̄, q̄ta diametros terræ sit, ut cōstet qd possit sexagies multiplicata colligere. Vnde his plibatis, ad tractatum mensurāz quas promisit oratio reuertatur. Euidentissimis & indubitabilibus dimēsionibus constat, uniuersæ terræ ambitū, quæ ubiuncq; uel incolitur, uel inhabitabilis iacet, habere stadior̄z milia ducēta quinquagintaduo. Cum ergo tī ambitus teneat, sine dubio octoginta milia stadior̄z, uel non multo amplius diametros habet, scđm triplicationem cum septimæ partis adiectione, quam superius de diametro & circulo regulariter diximus. Et q̄a ad efficiendā terrenæ umbræ longitudinē, nō ambitus terræ, sed diametri mensura multiplicanda est: ipsa est em̄ quam sursum constat excrescere, sexagies multiplicāda tibi erunt octoginta milia, q̄ terræ diametros habet, q̄ faciunt quadragies octies cētena milia stadior̄z esse à terra usq; ad solis cursū, quò umbrā terræ diximus puenire. Terra aut̄ in medio cœlestis circuli, per quē sol currit, ut centrū locata est. Ergo mēsura terrenæ umbræ medietatē diametri cœlestis efficiet: & si ab altera quoq; parte terræ par usq; ad eūdem circulū mensura tendatur, integra circuli p̄ quem sol currit, diametros inuenitur. Duplicatis igit̄ illis quadragies octies cētenis milibus, erit integra diametros cœlestis circuli, nonagies sexies cētenis milibus stadior̄z. Et inuēta diametros, facile mēsuram nobis ipsius quoq; ambitus prodit. Hanc em̄ summā, quæ diametrū facit, debes ter multiplicare adiecta parte septima, ut s̄aepē iam dictū est: & ita inuenies totius circuli per quē sol currit, ambitum stadior̄z habere trecentes cētena milia, & insuper cētum septuaginta milia. 3017000

Ambitus circuli per quem sol meat.

His dictis, quibus mēsura quā terræ uel ambitus uel diametros habet, sed & circuli modus per quem sol currit, uel diametri eius ostenditur: nunc quam solis esse mensuram, uel quemadmodum illi prudentissimi deprehenderint, indicemus. Nam sicut ex terrena umbra potuit circuli per quem sol meat deprehendi magnitudo, ita per ipsum circulum mēsura solis inuēta est in hunc modum, procedēte inquisitionis ingenio: Aeqnoctiali die ante solis ortum æquabilis locatum est saxeum uas in hemisphærij speciē, cauata ambitione curuatū, infrā per lineas designato duodecim diei horar̄z numero, quas styli prominens

Quō deprehē
sa sit magnitu
do solis.

tis